

Vývoj spisovné češtiny (ZS 2021-2022)

Cíle a tematické celky přednášek:

- ❖ Shrnout výklad o počátcích vývoje na našem území a o historickém vývoji češtiny od 10. do 16 století – také z pohledu lingvoliterárního
- ❖ Charakterizovat významné etapy vývoje češtiny; zejména v kontrastu doby před– a pobělohorské; širě pak tzv. doby střední (pohled lingvistický)
- ❖ Podat nástin vývoje českého jazyka v rámci společenského, kulturního a historického kontextu – specifika doby humanistické a barokní z pohledu lingvoliterárního
- ❖ Přiblížit počátky utváření různých strukturních útvarů v rámci procesu utváření českého národního jazyka (včetně kontaktů se slovanskými, popř. s dalšími evropskými jazyky; pohled lingvistický).
- ❖ Seznámit s proměnami vývoje jazyka od 17. stol. do první poloviny 19. století; z pohledu lingvoliterárního
- ❖ Zejména pak (s ohledem na starší vývoj v 19. a 20. století) představit současné trendy vývoje jazyka; jazykovědná pracoviště a hlavní lingvistické směry, přístupy k jazyku

Požadavky na studenta (místozápočet):

1. aktivní účast na seminářích (v případě distančního studia prostřednictvím internetu):
 - 1.1 povolena absence v rámci max. dvou seminářů
 - 1.2 v případě neúčasti na II. dvousemináři je nutná doložená omluva
 - 1.3 v případě vyšší neúčasti (do 50 % docházky) je nutno zpracovat samostatnou práci (II., širší analýzu textu – v rozsahu min. 3 normostran)
 - 1.4 neúčast nad 50 % se neomlouvá, pokud nemá student udělenou (fakultou) odůvodněnou výjimku:
 - a) v návaznosti na studijní stáž, kombinované studium nebo individuální plán
 - b) pokud platí některá podmínka sub 1.4 a (viz výše): v takovém případě se zadává rozsáhlejší seminární práce
2. zpracování dílečích analýz textu
3. []
4. (2 normostrany textu)
5. splnění dalšího úkolu (podle vlastního výběru); podle dohody

Odkaz: vyvoj.cestiny@seznam.cz (heslo: Opava321).

- ❖ V případě splnění uvedených požadavků („místozápočtu“) je možné přistoupit ke zkoušce.

Zkouška se bude skládat ze dvou částí:

- a) z **písemného testu**, jehož následný rozbor je předpokladem pro zadání *ústní části* (textu k analýze); lze nahradit ústní částí, před jejímž zahájením si posluchač/-ka losuje 2 otázky
- b) z **ústní části**:
 - vycházející z rozboru konkrétního textu
 - patrně z rozmezí 16. – 19. století
 - s důrazem nejen na kontext jazykový, ale i společenský a literární

Teoretické poznatky získané při výkladu v rámci přednášek jsou aplikovány v seminářích při rozboru textů. Na seminářích budou studenti pracovat s ukázkami dobových textů.

Poznámka:

V rámci přípravy seminárního plánu na počátku semestru lze spojit (popř. vynechat) dříve probrané opakovací bloky a rozdělit některé tematické celky, popř. tematický plán upřesnit.

Literatura:**Základní:**

CUŘÍN, F. Vývoj spisovné češtiny. Praha : SPN, 1985... (s přihlédnutím k závěrům soudobé odborné kritiky)

ŠLOSAR D., VEČERKA R., DVOŘÁK J., MALČÍK P. Spisovný jazyk v dějinách české společnosti. Host, Brno 2009 (klíčové údaje a postupy).

Rozšiřující:

CUŘÍN, F. Vývoj českého jazyka a dialektologie. Praha: SPN 1977.

PLESKALOVÁ, J. Vývoj spisovné češtiny. In: Kapitoly z dějin české jazykovědné bohemistiky. Praha: Academia 2007, s. 473-498.

Doporučená:

HAVRÁNEK, B. Vývoj českého spisovného jazyka. Praha 1980.

NECHUTOVÁ, J. a kol. Čítanka ze slovanské jazykovědy v českých zemích I. FF MU, Brno 1982.

➤ **popř. dílčí literatura** k výkladu o jednotlivých *lingvistických směrech* nebo o *přístupech k jazyku*...